

ADAPTACE

MIROSLAVA VARÁČKOVÁ

ADAPTACE

MIROSLAVA VARÁČKOVÁ

ADAPTACE

MIROSLAVA VARÁČKOVÁ

slovar

Copyright © Miroslava Varáčková 2015

Translation © Jan Hanzlík 2015

Cover illustration © Peter Budinský 2015

Czech Edition © Nakladatelství Slovart, s. r. o., Praha 2016

ISBN 978-80-7529-050-2

Všechna práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována nebo využita žádným způsobem a žádnými prostředky, elektronickými nebo mechanickými, včetně fotokopíí, nebo zaznamenána do informačních systémů bez předchozího písemného souhlasu vydavatele.

„Nikdo nedává víc než ten, kdo dává naději.“

L. N. Tolstoj

První část:

CESTA

Ulice, kterou kráčím, mi připomíná domov. Vysoké budovy, úzká cesta lemovaná spoustou rozbitých lamp, několik zhasnutých tichých reklamních poutačů, které poznamenal čas. Přeje-du po nich pohledem, ale snažím se jim nevěnovat pozornost. Nebylo by dobré, kdybych si cokoliv z toho, co vidím, příliš při-pouštěla. I tak mám co dělat, abych dokázala jít dál a nesesy-pala se, tak jako mnozí přede mnou. Jako mnozí z hrstky těch, kdo jsme přežili.

Vleču se pomalu, na zádech batoh s věcmi, které mi zbyly a které nezbytně potřebuju pro život. Několik tablet na čištění vody, deka, pár konzerv s ovocem a masem, termolahev, fotky, stará empétrojka na solární baterie, kterou si pouštím ve chvílích, kdy je mi nejhůř, a ručně kreslená mapa, co mi dal před svým odchodem Noe. Ta pro mě znamená nejvíc. Představuje naději a bez naděje bych sotva dokázala být i dýchat.

Těsně před zničeným mostem vedoucím nad železničními kolejemi si sednu na obrubník a dopřeju svým unaveným no-hám krátkou úlevu. Nemám kam spěchat. Už ne.

Bolí mě svaly, po dlouhé chůzi pálí chodidla. Ani si nepama-tuju, kdy naposledy jsem se pohodlně stulila do měkkého křesla, stáhla nohy pod sebe a oddala se pocitu bezpečí. Ten mi chybí asi nejvíc. Spolu s rodinou. Ze všeho, co se mi přihodilo, nejhůř

vnímám osamělost. Jsem jí nasáknutá až do morku kostí. Chybí mi lidské teplo, chybějí mi rozhovory, dotyky, pohledy, chybějí mi lidé. Někdy ani nevím, jestli má tohle všechno smysl. Putuju dlouhé týdny a vůbec netuším, co mě čeká v cíli. Možná jen hořké zklamání. Kdoví. Často si opakuju, že musím věřit, že se nesmím vzdát, že musím pokračovat, i kdyby krok vpřed měl být to poslední, co ve svém životě udělám. Protože umřít jako člověk, který se úplně vzdal a zřekl naděje, to je ten nejděsivější konec, jaký si dokážu představit.

Když jsem byla malá, obdivovala jsem jednoho kluka od sousedů. Jmenoval se Marko, a ačkoliv měl místo jedné nohy protézu, celé víkendy se snažil naučit zase jezdit na kole. Měl rakovinu, o nohu přišel právě kvůli ní, ale kam až mi paměť sahá, nikdy se nevzdal. Ani s tím kolem, ani v boji o život. Nakonec sice umřel, ale ještě předtím se pořádně naproháněl na dvou kolech naší čtvrti. Byl to hrdina.

A já nechci být horší než on. Nechci se vzdát bez boje.

Nepřítomně hledím na opuštěný most a očima sleduju několik papírů, co v silicím větru poletují sem a tam. Tancují a prozrazují, že tu byl kdysi život a ruch. Představuju si, že přesně tak jako papíry poletují kolem i duše lidí, kteří tu žili, lidí, jimž patřilo tohle město. Dívají se na mě zpoza rohu či z konce ulice a myslí si bůhvíco. Třeba že mám štěstí, že jsem stále ještě na živu.

Kéž by měly pravdu.

Já svůj osud vnímám jako výzvu a šanci něco dokázat. O štěstí se dá mluvit jen těžko.

Periferním pohledem zachytím v dálce za mostem pohyb. Zaostřím tam, ale kromě zástupu uschlých stromů a nehybné vlakové stanice si nevšimnu ničeho podezřelého.

Vím, že bych měla být opatrnější, v okolí se může pohybovat kde kdo. Bandy zlodějů, které okrádají poslední živé bytosti

o všechno majetek, osamělý tulák, zhroucený ubožák s agresivními sklony, násilník... kdokoliv. Nemám chuť bojovat o holý život. Jenže nemám ani sílu být pořád ve střehu, jestli se někdo neobjeví, obíralo by mě to o cennou energii.

Pro jistotu vstanu a rozhodnu se vrátit na čas do centra. Schovám se někde mezi opuštěnými ruinami budov a v cestě budu pokračovat až ráno. Stejně se za chvíli začne stmívat, do večera bych daleko nedošla.

Ale sotva se otočím a udělám pár kroků, vyřítí se mi za zády.

Agresoři, zloději. Prašivé existence bez kousku lidskosti. Poznávám je na první pohled.

Okamžitě zapomínám na bolavé nohy a rozeběhnu se přes rozvaliny. Myslím na mapu zastrčenou v zadní kapse batohu, a i když ji mám z velké části bezpečně zafixovanou v paměti, nemůžu dovolit, aby se k ní dostali. Ne oni. Ani nikdo jiný. Je to moje budoucnost i minulost, jsou v ní vzpomínky na něj, na jeho precizní tahy rukou, je v ní zapsáno mnohem víc než názvy míst a pohoří. Je v ní on. Poslední důkaz, že vůbec žil. Můj Noe.

Po několika metrech mě dostihnou a srazí k zemi. Dostanu pěstí tvrdý úder do tváře, prudká bolest mě na chvíli omráčí, ale snažím se rychle vzpamatovat. Podívám se nahoru. Nade mnou se tyčí mohutný muž. I přes vrstvy špinavého oblečení je vidět, že je hubený, prozrazuje to i jeho vyzáblá tvář, ale kosti a šlachy má určitě pevné, soudíc podle síly, se kterou mě srazil.

„Dej mi ten pytel,“ zavrčí.

Zavrtím hlavou a očima rychle přejeďu po ostatních. Vysoká žena, dva muži, asi patnáctiletý kluk. Všichni jsou špinaví a značně zanedbaní, stavba jejich těl ale svědčí o tom, že i jednotlivě by nade mnou měli převahu. Jsem proti nim slabá jako moucha, jasně si to uvědomuju.

Hodnotím situaci a uvažuju, jestli mám šanci na útěk a jestli by měl můj odpor vůbec smysl.

Nemám na výběr.

Muž se ke mně sehne a já ho vši silou kopnu do slabin. Dám do toho kopu všechnu energii, která mi zůstala. Seberu se a dřív, než mě zase chytí, sundám batoh a vyndám z něj mapu, ale pro mě snadno dostupné kapsy mapy. Víc nestihnu. Ženiny ruce batoh chytnou a mně nezbyvá než pustit ho a zachránit si kůži.

Běžím nejrychleji, jak dokážu, přeskakuju překážky, a až když zahnu do jedné z budov a ohlédnu se, mám jistotu, že jsem je setřásla. Dostali, co chtěli, už nemají důvod mě honit.

Ale netuším, co si bez batohu počnu.

U zdi se unaveně sesunu na zem, stočím se do klubíčka a v rukou pevně sevru mapu. Jaké štěstí, že se mi podařilo zachránit aspoň tu.

Potřebuju si oddychnout, urovnat si myšlenky a vymyslet plán, jak získat všechno, o co jsem právě přišla. I kdyby nic jiného, musím sehnat aspoň tablety na čištění vody. Bez nich nepřežiju déle než pár dní.

Do hajzlu!

* * *

Když se uklidním, rozhodnu se prozkoumat okolí. Procházím přízemím, zdá se, že tu kdysi byl hotel anebo nějaká ubytovna. V jedné části se nacházejí zbytky pultu, na zemi v prachu klávesnice a monitor počítače, hned vedle jakýsi zápisník. Sehnou se, zdvihnu ho a chvatně prolistuju. Samá jména a čísla. Položím ho zpátky a pokračuju dál zdevastovaným prostorem. Proběhnu i patra. Množství pokojů s vymlácenými okny a se zničeným nábytkem. Na stěnách zaprášené repliky maleb známých umělců,

všude známky někdejšího života. Tady kusy oblečení, tam porcelánový hrníček s uraženým ouškem nebo osamocená bota.

Vylezu na střechu. Chci se jen rozhlédnout, jestli nespátřím ruiny nějakého obchodního centra, ve kterém bych se mohla při velké dávce štěstí dostat k tabletám na čištění vody. Přemůže mě ale únava.

Uložím se na chladný beton, zády se opřu o zbytky zábradlí a navzdory úporné snaze udržet se v bdělém stavu usnu s pohledem upřeným na tmavé obrysy ulic.

Ráno mě probudí hluk. Někde pode mnou se překřikují muži. Nakouknu přes okraj střechy, ale hned se rychle stáhnou zpátky. Nestojím o jejich pozornost, určitě by znamenala jen další problémy.

Celé tohle město je divné. Pohybuje se v něm víc lidí, než jsem čekala, než jsem si zvykla vídat na severu. U nás jsem sotva potkala živou duši, a tady aby si člověk dával pozor na každém rohu.

Vyškrábu se na nohy a vracím se dovnitř do zchátralého hotelu. V ústech mám sucho, v krku mě žízni škrábe a i přes několikahodinový spánek se cítím malátná.

V jednom z pokojů počkám, než se rozední, do té doby si prohlížím obrazy a pročítám pár článků ve starém časopise o životním stylu, a potom vyrazím dál. Jsem odhodlaná co nejrychleji najít aspoň nějaké zásoby jídla, něco k pití a co nejdřív vypadnout z města. Na cestách a v lesích bude nejspíš bezpečněji.

Kéž bych tušila, co mě tu bude čekat. Obešla bych město pořádným obloukem a teď bych zády opřená o nějaký starý milník vítala nový den pořádným douškem vody.

O několik ulic dál narazím na supermarket. Už na první pohled je jasné, že ho přede mnou vyplenili, ale přesto vejdu dovnitř doufajíc, že přece jen najdu něco na zub.

Police jsou prázdné, v mrazicích boxech najdu jen pár se-schlých švábů. Všechny potraviny a nápoje jsou už dávno pryč, přesně jak jsem předpokládala.

Zamírím do dalšího oddělení, aspoň něco užitečného se mi přece musí podařit sehnat.

Vezmu si nový batoh a deku. Pár kousků oblečení, které najdu poházené na zemi. Staré časopisy, na něž časem sedla silná vrstva prachu. K něčemu by se mohly hodit. Třeba na rozdělání ohně nebo jako podložka pod tělo, až v noci začne přituhovat.

Procházím jednotlivá oddělení, která jsou takřka úplně vyrabovaná.

Zastavím až v části s hračkami, při pohledu na látkovou žirafu se neubráním krátkému návalu nostalgie. V hrudi, někde u srdce, se mi ostrým bodáním připomene pocit zoufalství, který se mi tam usadil ve chvíli, kdy jsem zůstala úplně sama, a jenž doteď nezmizel. Právě naopak, sílí každým dnem, každým mým nádechem.

Otec, nevlastní bratr Ben, babička, Benova oblíbená hračka, žirafa Lulu... to všechno je pryč. Můj domov je pryč. Přátelé jsou pryč. Škola taky. I Noe. Nezůstal mi nikdo.

Chce se mi brečet, ale na slzy už nemám sílu. Nitrem se mi rozlévá nesnesitelný žal a já si od něj nedokážu nijak ulevit. Někdy mám pocit, že právě ten mě zabije.

Na chvíli zapomínám na čas a ve vzpomínkách se vracím ke svému starému životu. Jak jsem jen nenáviděla ranní vstávání do školy, ten příšerný shon a pravidelné dobíhání autobusu a jak jsem zbožňovala hodiny strávené ve sklepě se sluchátky na uších a s tužkami v ruce. Rock a kresby, to byl můj život. Komiksové ztvárnění reality, Cranberries, Pink Floyd, proudění všech emocí skrze tužky na papír. Líbilo se mi marnit čas kreslením. Měla jsem ráda ty chvíle samoty, kdy přestal existovat okolní svět,

zůstalo jen moje nitro, všechny ty věci, co se draly na povrch a já jim mohla dát volný průchod. I Noe si zvykl, že čas od času potřebuju prostor jen sama pro sebe, a nikdy neměl problém mi ho dopřát. Nenárokoval si všechny moje volné chvíle, netrucoval, když jsem ho na pár hodin vytěsnila ze své mysli a ze svého života a zavřela se doma v podzemí. Noe byl fajn kluk. Dala bych všechno za to, abych s ním zase mohla být.

Pomalými kroky procházím hračkářským oddělením a konečky prstů zanechávám v prachu na polici rýhy. Doplním je o několik křivých čar, symbolů, křivek tváří. Poslední výjev, co mi zůstal v paměti, když byl svět ještě starým světem.

Chvilí na něj koukám, potom ho dlaní celý rozmažu. K čemu za sebou zanechávat stopy?

Zahnu do další uličky a překvapí mě, když tam spatřím na zemi sedět schoulené dítě. Musím zamrkat, abych si byla jistá, že to není jen hloupá vidina. Sklání se nad nějakými skládačkami, nožičky složené pod sebou, rukávy tmavě zeleného svetru vyhrnuté, světlé vlasy uvolněné z hustého copu jí padají do tváře. Chvilí pozoruju to malé stvoření a snažím se odhadnout věk děvčete. Pět let nebo o něco víc? Zdá se, že jí může být jako Benovi.

Chci něco říct, mile ji oslovit, ale nestihnu to. Jen co udělám krok vpřed, někdo mě popadne a ve vteřině cítím na krku studenou čepel.

„Cos jí chtěla udělat?“ do ucha mi zasyčí zlověstný mužský hlas.

„Nic,“ pípnu. Jazyk se mi lepí na patro, můj hlas zní cize. „Přísahám, že nic.“

„Tak co se tu vometáš? Takový svině, co by byly schopný okrást i malý děcko, poznám na sto honů. Mám na ně čuch.“

„V tom případě musíš cítit i to, že mezi ně nepatřím. Pusť mě.“

„Co tu hledáš?“

„Vodu.“

„Nevěřím, že jsi tak hloupá, aby sis myslela, že jí tu najdeš,“ podrážděně se zasměje. „Vodu! V supermarketu. Proboha,“ znechuceně vyprskne.

„Nevím. Ne, já... okradli mě. Nic mi nezůstalo, tak jsem doufala, že...“

„Že co?“ skočí mi do řeči. „Že taky někoho okradeš?“

„Mysli si, co chceš,“ nemá smysl ho přesvědčovat, když mi beztak neuvěří, „řekla jsem ti pravdu.“

„Zabiju tě.“

„Vždyť z toho bude mít trauma.“ Kouknu se na děvčátko. Hledí na nás velkýma očima a ani se nepohne. „Myslíš, že by se jí líbilo vidět vraždu sotva metr od sebe? Pěkně detailně?“

Ticho. Žádná odezva.

Zavřu oči s tím, že tohle je moje poslední vteřina. Stačilo by trochu zatlačit, přejet nožem do strany, a život by ze mě vyprchal tak rychle, že bych si ani nestihla přehrát nejdůležitější okamžiky svého života! Byla by to poměrně lehká smrt v porovnání s tím, čím si museli projít moji blízcí.

Nic z toho se ale nestane.

Ruka s nožem klesne, sevření povolí. Neznámý mě odstrčí a já dopadnu na zem a bokem vrazím do police s legem. Pořádně to zabolí. Několik krabic se na mě sesune a z jednoho balení vypadnou barevné kostky.

Zdvihnu hlavu a podívám se nahoru. Až teď mám možnost vidět člověka, který na mě zaútočil. Tyčí se nade mnou jako obří stín. Při pohledu do jeho tváře se mi v pozdní reakci sevře žaludek. Ostré rysy, pevně sevřené rty, výrazné oči a napjaté svaly čelistí. Jsem si jistá, že kdyby musel, zabil by mě. Přitom není o moc starší než já.

„Strach a traumata jsou jí v patách pořád,“ zahuhlá si sám pro sebe, přistoupí k děvčátku, natáhne k němu ruce a vezme ho do náruče.

Potom se otočí ke mně.

„Měla bys co nejdřív vypadnout. Dřív než začnu litovat, že jsem tě nechal žít.“

* * *

Odchází. Sleduju jeho dlouhé kroky a škrábu se na nohy. Od tvrdého pádu na hranu police mě bolí pravé rameno. Bolí mě i tvář, do které mě udeřil zloděj. Syknu, když si rovnám popruhy batohu. Pořád ještě cítím na krku chlad čepce, což mě nutí radši se rychle pakovat.

Vrátím se na ulici. Nad cestou se převaluje hustá mlha, z čehož mám radost, protože budu aspoň částečně krytá, a ne tolik na očích, jako bych byla za slunečného počasí. Brzy se opar rozplyne, rychlé a prudké výkyvy počasí nejsou žádnou výjimkou.

„Hej,“ ozve se za mnou najednou. Poznávám hlas z obchodu.

Otočím se, kouknu se ke vchodu. Chlapík, co mě chtěl ještě před chvílí podříznout, na mě teď křičí a volá mě zpátky. Zaváhám. Bojím se vrátit, ale pomyslím si, že kdyby mě chtěl skutečně zabít, už by to udělal.

Přiblížím se, ale nechávám mezi námi odstup několika metrů pro případ, že bych musela utíkat.

„Co chceš?“ zavolám.

„Fakt tě okradli?“

„Ne, jen jsem ti chtěla obměkčit srdíčko,“ odseknu plná sarkasmu. „Jasně že mě okradli, do hajzlu. Nezůstalo mi nic. Ani obyčejná blbá lahev.“

„Tak pojd' se mnou,“ naznačí rukou, abych ho následovala, a vydá se hlouběji do útrob supermarketu.

„A proč jako?“

„Protože jsi ve sračkách, nebo ne?“

„To jsme všichni,“ podotknu.

„Jasně, ale některý z nás jen po kolena, zatímco jiný až po uši.“

Trpce se zasměju.

„Nemáš na výběr,“ dodá.

„Vždycky mám na výběr.“

„Fajn, tak se rozhodni! Dlouhá, nepříjemná smrt z dehydratace, anebo sklenice pitný vody.“

Tím mě odzbrojí. Neřeknu už nic, jen ho poslušně jako be-ránek následuju i za cenu rizika, že se možná ženu do záhu-by.

Vede mě dozadu, pak schodištěm do suterénu, který kdysi podle všeho sloužil jako sklad, a ztratí se kdesi za dveřmi na jeho opačném konci.

„Počkej tady a o nic se nepokoušej, horce bys toho litovala!“ zakřičí a zabouchne za sebou dveře.

Nervózně postávám na místě, mnu si zápěstí nejdřív na jed-né, potom na druhé ruce, rozhlížím se kolem sebe a přemýšlím, co udělám, kdyby to byla past. Moc možností mi nezůstává, na-nejvýš tak útěk stejnou cestou, kterou jsem sem vešla.

Minuty plynou a já začínám litovat, že jsem sem vůbec lezla. Říkám si, že bych radši měla odejít. Nepotřebuju problémy, ne-potřebuju ničí pomoc, do prdele. Nějak se už o sebe postarám.

V tom se otevřou dveře a chlapík ke mně přistoupí. V ruce nese sklenici vody. Při pohledu na čirou tekutinu polknu na-prázdko. Dokázala bych vraždit za jeden hlt, a to jsem pila ješ-tě včera po obědě. Neumím si ani představit, jak těžké musí být

nemít k vodě přístup dlouhé dny. Odhodlání vypařit se mě ve zlomku vteřiny opouští. Nenávídím se za svoji lehkovážnost.

„Dej si,“ natáhne ke mně ruku se sklenicí a koutky úst zkřiví v přátelském úsměvu.

Bez váhání si ji vezmu a několika doušky do sebe naliju její obsah.

„Díky.“ Hřbetem ruky si utírám ústa.

„Ani se nezeptáš, jestli není otrávená?“ zeptá se se zdvihnutým obočím, v jeho hlase je znát náznak veselosti, ale i překvapení, že jedním tak důvěřivě. Má pravdu. Jsem hloupá a neopatrná. Asi bych měla vyfasovat metál za naivitu.

„Teď už mi to může být jedno, nemyslíš?“ Pokrčím rameny.

„To je fakt,“ souhlasí. Chvíli si mě vážně přeměřuje. Mračí se, očima zkoumá každý centimetr mého těla. Cítím se nesvá. Jako na nějaké prohlídce u doktora. Přenesu váhu z nohy na nohu a čekám, co se bude dít.

„Poslechni, ty asi nejsi vocad,“ řekne po chvíli. Tentokrát mi pohlédne přímo do očí. Jeho pohled je zvláštní. Podezřívavý, drzý a zároveň plný jakéhosi tepla, které mě na okamžik zaskočí.

Přikývnu.

„Tak co tu hledáš?“

„Že by ztracený štěstí?“ zavtipkuju, ale v mém tónu je stále cítit hněv a zatrpkllost. Nakonec jen bezmocně rozhodím rukama a povzdychnu si. „Procházím tudy, to je všechno. Tohle zaprděný město plný podivínů mě vůbec nezajímá. Nejdřív mě tu okradli, pak mi skoro podřízli krk...“

„Co čekáš v těchto dobách? Otevřenou náruč a milodary všude, kam vlezeš?“

„Svatej klid. Ten by stačil.“

Zase se mi dlouze zadívá do tváře. Radši stočím pohled stranou. Nechci, aby mi koukal přímo do očí, je mi to nepříjemné.